

# Pravý Jozue

## Texty na tento týden

1K 10,1–13; Mt 2,15; Joz 1,1–3; Sk 3,22–26; Žd 3,7–4,11; 2K 10,3–5

## Základní verš

*„To, co se jim stalo, je výstražný obraz a bylo to napsáno k napomenutí nám, které zastihl přelom věků.“ (1K 10,11)*

Při čtení knihy Jozue cítíme, že život hlavní postavy poukazuje na skutečnost, která ji naprosto přesahuje. S tímto principem se setkáváme v celé Bibli. Země Kenaan je například symbolem naší věčné naděje na novou zemi. I služba v pozemské svatyni poukazovala na velkolepou realitu: „Ale když přišel Kristus, velekněz, který nám přináší skutečné dobro, neprošel stánkem zhotoveným rukama, to jest patřícím k tomuto světu, nýbrž stánkem větším a dokonalejším“ (Žd 9,11).

Vyvstává však otázka: Jakým způsobem ukazuje kniha Jozue na budoucí naplnění? Jak si můžeme být jisti, že takový výklad knihy je legitimní? Jaké biblické principy řídí aplikaci knihy Jozue na novozákonní skutečnosti a na události poslední doby?

Tento týden se budeme zabývat zásadami biblického výkladu týkajícími se typologie. Budeme studovat, jaké ukazatele typologie nacházíme v Bibli a jak život Jozua předznamenává službu Mesiáše, jak ukazuje na symboliku, která se naplňuje v církvi a předznamenává završení lidských dějin.

## Osnova lekce

Pohled na knihu Jozue, který nám nabídne takto lekce, bude specifickým pohledem z perspektivy Nového zákona. Budeme sledovat, jak Jozuův život a služba „typologicky“ (předobrazně) předznamenávají život a službu Mesiáše, ale i zkušenost jeho církve.

- Ř 5,14; Žd 9,24; 1Pt 3,21.22: Definice a principy biblické typologie (neděle)
- J 1,14; 1K 3,16.17: Příklady biblické typologie (pondělí)
- Dt 18,15–19; Sk 3,22–26: Jozue jako předobraz (typ) Mesiáše (úterý)
- Žd 3,7–4,11: Ježíš jako antitypický Jozue (středa)
- 1Pt 1,3–5; Ko 3,24: Jozuova zkušenost jako předobraz zkušenosti církve (čtvrtek)

## BIBLICKÁ TYPOLOGIE

*Přesto smrt vládla od Adama až po Mojžíše i nad těmi, kdo nezhrěšili podobným přestoupením jako Adam; ten je předobrazem toho budoucího. (Ř 5,14; ČSP)*

*Neboť Kristus nevešel do svatyně udělané lidskýma rukama, která je předobrazem té pravé, nýbrž do samého nebe, aby se nyní za nás ukázal před Boží tváří. (Žd 9,24; ČSP)*

*<sup>21</sup>To je předobraz křtu, který nyní zachraňuje vás. Nejde v něm o odstranění tělesné špíny, nýbrž o dobré svědomí, k němuž se před Bohem zavazujeme – na základě vzkříšení Ježíše Krista, <sup>22</sup>jenž jest na pravici Boží, když vstoupil do nebe a podřídil si anděly a vlády a mocnosti. (1Pt 3,21.22)*

### Osobní studium

Jak bys na základě uvedených textů vysvětlil, na co se vlastně soustředí biblická typologie?

Ř 5,14

1K 10,1–13

Žd 8,5

Žd 9,24

1Pt 3,21.22

Tyto biblické pasáže používají výraz „typ“ (řecký *typos*; „vzor“, „předobraz“, „příklad“) nebo „antityp“ (řecký *antitypos*; „naplnění“) k označení způsobu, jakým novozákonní pisatelé definovali vztah mezi textem nebo událostí Starého zákona a jejich významem.

Typologie je specifický způsob výkladu významu osob, událostí nebo institucí, které chápeme jako Bohem zamýšlené předobrazy Ježíše nebo jiných skutečností obsažených v evangeliu. Typ (obraz) odpovídá antitypu (objektu), podobně jako forma

či obraz zrcadlí původní vzor či originální objekt. Antityp naplno odhaluje to, na co typ poukazoval. Biblický typ byl zformován podle Božího plánu, který existoval v Boží mysli (konkrétně nebo jako pojem), a slouží k vytvoření budoucích kopií (antitypů).

Je důležité si uvědomit, že pisatelé Nového zákona nepřikládali starozákonním textům typologický význam náhodně, bez hlubšího smyslu. Starozákonní typ je vždy ověřen v prorockých spisech předtím, než získá antitypické naplnění v Novém zákoně.

Prostuduj si, jak se David objevuje ve Starém zákoně a jak je předznamenán v Novém zákoně. Co se z toho můžeme naučit o fungování typologie?

a) David (Ž 22,2.15–19)

b) Nový David (Jr 23,5; Iz 9,5.6; Iz 11,1–5)

c) Antitypický David (J 19,24)

Při pohledu na tyto texty zjistíme, že klíčem k rozpoznání a aplikaci typů v Písmu je samotný Starý zákon. To znamená, že novozákonní pisatelé, jejichž Písmem byl Starý zákon, byli inspirováni Duchem svatým, aby použili starozákonní typy (předobrazy) k odhalení „přítomné pravdy“ (2Pt 1,12), zejména o Ježíši a jeho službě.

### Aplikace

*Když na stránkách Písma nacházíme Boží záměr, uvědomujeme si, že Bůh i dnes působí v našich životech. Jak může rozpoznání Božího plánu prostřednictvím typologie posílit naši důvěru v jeho vedení?*

## TYP A ANTITYP

*A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. (J 1,14)*

*<sup>16</sup>Nevíte, že jste Boží chrám a že Duch Boží ve vás přebývá? <sup>17</sup>Kdo ničí chrám Boží, toho zničí Bůh; neboť Boží chrám je svatý, a ten chrám jste vy. (1K 3,16.17)*

### Osobní studium

Vykladači Písma nemohou svévolně rozhodovat o tom, co tvoří biblický typ nebo jak se tento konkrétní typ naplňuje v Novém zákoně nebo v budoucnosti. Bible sama poskytuje v souvislosti s použitím biblické typologie určité pokyny a principy.

Nový zákon odhaluje antitypická naplnění určitých starozákonních typů ve třech odlišných fázích: (1) v Kristově životě (kristologické naplnění), (2) ve zkušenosti církve (ekleziologické naplnění) a (3) na konci času (eschatologické naplnění).

Tyto typy a antitypy můžeme najít v celé Bibli a jsou velmi užitečné pro to, aby čtenářům ukázaly, jak rozumět Bibli a jakým pravdám nás Boží slovo učí o Ježíši, spasení a konečné naději, kterou máme.

Prozkoumejme následující starozákonní typy: Izrael, vyjití z Egypta a svatyně. Jak se každý z nich naplňuje ve třech antitypic-

kých fázích: kristologické, ekleziologické a eschatologické?

- 1) Izrael
  - a) Kristologická fáze (Mt 2,15)
  - b) Ekleziologická fáze (Ga 6,16)
  - c) Eschatologická fáze (Zj 7,4–8.14)
- 2) Exodus
  - a) Kristologická fáze (Mt 2,19–21)
  - b) Ekleziologická fáze (2K 6,17)
  - c) Eschatologická fáze (Zj 18,4)
- 3) Svatyně
  - a) Kristologická fáze (J 1,14; J 2,21; Mt 26,61)
  - b) Ekleziologická fáze (1K 3,16.17; Ef 2,19–22; 2K 6,16)
  - c) Eschatologická fáze (Zj 3,12; Zj 11,19; Zj 21,3; Zj 21,22)

„Jelikož má Písmo jediného božského Autora, různé části Písma jsou ve vzájemném souladu... Všechny doktríny Bible budou ve vzájemném souladu; interpretace jednotlivých pasáží budou v souladu se vším, co Písmo učí o daném tématu.“ (HT 65)

### Aplikace

*Co děláš, když je pro tebe obtížné pochopit význam určitých pasáží? Kam se můžeš obrátit a koho se můžeš zeptat? Co naopak není moudré, nebo je přímo nebezpečné?*

## JOZUE JAKO TYP

<sup>15</sup>Hospodin, tvůj Bůh, ti povolá z tvého středu, z tvých bratrů, proroka, jako jsem já. Jeho budete poslouchat <sup>16</sup>zcela podle toho, co jsi žádal od Hospodina, svého Boha, na Chorébu v den shromáždění: „Kéž neslyším už hlas Hospodina, svého Boha, a nevidím už ten veliký oheň, abych nezemřel.“ <sup>17</sup>Hospodin mi řekl: „Dobře to pověděli. <sup>18</sup>Povolám jim proroka z jejich bratrů, jako jsi ty. Do jeho úst vložím svá slova a on jim bude mluvit vše, co mu přikážu.“ (Dt 18,15–18)

### Osobní studium

Jaký význam má ve světle biblické typologie několikanásobná paralela mezi životy Mojžíše a Jozua? Viz Ex 3,1.2; Joz 1,1–3; Nu 13,1.2; Joz 2,1; Ex 3,5; Joz 5,15.

V první lekci jsme si ukázali, že Jozue je v Bibli představen jako nový Mojžíš, který v životě druhé generace opakuje nejvýznamnější kroky vyjití z Egypta. Podobně jako Mojžíš, dostal i Jozue pověření přímo od Hospodina (Joz 1,1). Pod vedením obou vzbuzovala sláva Izraele mezi národy strach. Mojžíš vedl Izrael při přechodu Rudého moře, Jozue při zázračném přejití Jordánu. Oběma Hospodin připomíná nezbytnost obřízky a důležitost Paschy. Za Mojžíše začíná padat mana a za Jozua končí. Oba dostávají příkaz, aby si vyzuli sandály. Jejich vztyčená ruka signalizu-

je vítězství Izraele. Mojžíš dává pokyny k rozdělení země a ustanovení útočištných měst. Jozue dané pokyny uskutečňuje. Oba se loučí s národem důležitým poselstvím a na konci své služby obnovují smlouvu s Hospodinem.

Prostuduj si Dt 18,15–19; Dt 34,10–12; J 1,21; Sk 3,22–26 a Sk 7,37. Kdo naplňuje Mojžíšovo proroctví o proroku, který se mu podobá? Jak Jozue zapadá do tohoto obrazu?

Jozuův život byl částečným naplněním proroctví, které vyslovil Mojžíš (Dt 18,15.18). Toto proroctví se však v jeho životě cele nenaplnilo. Takové proroctví mohl naplnit pouze Mesiáš. Důvěrně znal Otce (J 1,14.18), byl pravdivý a pravdivě zjevil Boha (L 10,22; J 14,6; Mt 22,16). Bůh skutečně vložil svá slova do jeho úst (J 14,24). Mojžíšův i Jozuův život se tak stávají předobrazy (typy) přicházejícího Mesiáše, Ježíše.

### Aplikace

*V čem spočívá klíčové postavení Ježíše pro tvou cestu s Hospodinem? Proč musí být Ježíš a to, co pro nás udělal, základem celé naší křesťanské zkušenosti?*

## PRAVÝ JOZUE (NAPLNĚNÍ)

<sup>7</sup>... V Davidových žalmech, tedy po dlouhé době, jak už bylo pověděno, říká: „Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce!“<sup>8</sup> Kdyby byl Jozue již uvedl lid do odpočinutí, nemluvil by Bůh o jiném, pozdějším dnu.<sup>9</sup> Tak má Boží lid pravý sobotní odpočinek teprve před sebou.<sup>10</sup> Neboť kdo vejde do Božího odpočinutí, odpočine od svého díla, tak jako Bůh odpočinul od svého.<sup>11</sup> A tak usilujme, abychom vešli do toho odpočinutí a nikdo pro neposlušnost nepadl jako ti na poušti. (Žd 4,7–11)

### Osobní studium

Při čtení knihy Jozue bychom měli mít na paměti biblickou typologii. Války, které Izraelci vedli pod vedením Jozua, jsou historickými událostmi tvořícími neodmyslitelnou součást izraelských dějin. Cílem těchto válek bylo osídlení zaslíbené země a Izraelci měli v klidu užívat své dědictví. Zároveň měli vybudovat novou společnost založenou na principech Božího zákona.

Izajáš a další starozákonní autoři později představují dílo Mesiáše tak, že součástí jeho díla je i vrácení zpustošeného dědictví svému lidu (Iz 49,8). Používají přitom podobnou terminologii, která je tak častá v knize Jozue. Stejně jako bylo Jozuovým úkolem rozdělit Izraelcům zemi, tak Mesiáš, zobrazený jako nový Jozue, přiděluje duchovní dědictví novému Izraeli.

Přečti si Žd 3,7–4,11. Jak Nový zákon potvrzuje, že Jozue, nový Mojžíš, je předobrazem Ježíše Krista?

Autoři Nového zákona představili mnoho aspektů služby Ježíše Krista v souvislosti s životem Jozua. Tak jako Jozue vstoupil do Kanaanu po čtyřiceti letech na poušti, tak „antitypický Jozue“, Ježíš, vstoupil do své pozemské služby po čtyřiceti dnech na poušti (Mt 4,1–11; L 4,1–13) a do své nebeské služby po čtyřiceti dnech na pozemské poušti (Sk 1,3,9–11; Žd 1,2).

Po Ježíšově křtu v řece Jordán (Ježíšův „přechod Jordánu“; Mt 3,13–17; Mk 1,9–11) pisatelé evangelia citují ze Ž 2,7 a Iz 42,1, tedy z mesiášského žalmu a z písně o trpícím Hospodinově služebníkovi (Mt 3,17; Mk 1,11; L 3,22). V důsledku toho je Ježíš prostřednictvím svého křtu představen jako božský bojovník, který bude věrně a poslušně až do své smrti bojovat proti mocnostem zla. Jeho život služby a smrt na kříži porazily satana, vedly k vítězství nad našimi duchovními nepřáteli, nabídky duchovní odpočinek jeho lidu a předaly dědictví vykoupným (Ef 4,8; Žd 1,4; Žd 9,15).

### Aplikace

Co znamená, že můžeme „odpočinout“ v tom, co pro nás Kristus udělal? Jak můžeme mít jistotu, že Ježíš porazil satana?

## JOZUE A MY

<sup>3</sup>Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. <sup>4</sup>Dědictví nehynoucí, neposkvrněné a nevadnoucí je připraveno pro vás v nebesích <sup>5</sup>a Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase. (1Pt 1,3–5)

<sup>23</sup>Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu, <sup>24</sup>s vědomím, že jako odměnu dostanete podíl na jeho království. Váš Pán je Kristus, jemu sloužíte. (Ko 3,23.24)

### Osobní studium

Jozue jako předobraz (typ) ukazuje dál než na službu Ježíše Krista. Jozuův předobraz se naplňuje v životě církve, která je Kristovým tělem. V jakém smyslu předznamenávají války, které vedl Izrael pod vedením Jozua, duchovní zápasy církve? V čem se liší? Viz 1Tm 1,18; 2Tm 4,7; Ef 6,10–12; 2K 10,3–5 a Sk 20,32.

Novozákonní pisatelé poukazují ve svých textech na ekleziologické naplnění Jozuovy typologie (v životě církve). Členové církve, Kristova těla, jsou součástí duchovního boje proti silám zla. Současně však mohou prožívat odpočinek v Boží milosti (Žd 4,9–11) a požehnání svého duchovního dědictví.

Co říkají následující texty o konečném naplnění Jozuovy typologie? 1Pt 1,3–5; Ko 3,24; Zj 20,9; Zj 21,3

Konečné a úplné naplnění Jozuovy typologie se uskuteční a završí při druhém příchodu Ježíše Krista (apokalyptický/eschatologický aspekt).

Jozuův život odrážel tak mnoho z Božího charakteru, že určité aspekty jeho života získaly prorocký charakter, který předznamenával činnost a osobu Mesiáše.

Mesiášův první příchod je již dnes pro nás skutečností. Nepotřebujeme se soustředit na předpovědi toho, jaký Mesiáš bude, protože už přišel (i když tyto předpovědi samozřejmě posilují naši víru v Boží svrchovanost). Dnes však máme výsadu zrcadlit jeho charakter – slávu, o kterou se Kristus toužil podělit se svými učedníky (J 17,22). Každý den můžeme přemýšlet o Kristově charakteru a měnit se k jeho obrazu (2K 3,18). Čím více uvažujeme o Ježíši, tím více zrcadlíme krásu jeho charakteru. Právě k tomu by mělo směřovat naše každodenní chození s Kristem. Proto se v Písmu klade tak velký důraz na slovo „dnes“. To je také důvod, proč bychom měli věnovat čas zkoumání života, charakteru a učení Ježíše Krista. Tím, že hledíme na Krista, měníme se k jeho obrazu.

### Aplikace

Jozue (typ) se zeptal Izraelců: „Jak dlouho budete otálet, než konečně obsadíte zemi, kterou vám dal Hospodin, Bůh vašich otců?“ (Joz 18,3). Jak by dnes Ježíš, Jozuův antityp, formuloval tuto otázku?

## PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Současníci Ježíše Krista nepochopili jeho poslání. [...] Tradice, zásady a nařízení vydaná lidmi zastřely poučení, která jim Bůh chtěl sdělit. Tato lidská ustanovení se stala překážkou, aby lidé pochopili a prožívali pravé náboženství. A když Ježíš Kristus přišel, nepoznali, že on je naplněním všech symbolů a předobrazů. Zavrhlí skutečnost a drželi se dále svých předobrazů a symbolických obřadů. Boží Syn přišel, oni se však dále dožadovali znamení. Když slyšeli poselství: ‚Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské‘ (Mt 3,2), žádali Krista, aby učinil zázrak. Kristovo evangelium jim bylo kamenem úrazu, protože toužili po znameních, místo aby toužili po Spasiteli. Očekávali, že Mesiáš prosadí své nároky mocnými dobytelskými činy a že založí svou říši na troskách pozemských království. Pán Ježíš na to odpověděl podobenstvím o rozsévání. Boží království se neprosazuje silou armád nebo násilím, ale vštěpováním Božího slova do lidských srdcí.“ (COL 34.35; PM 15)

„Církev potřebuje věrné muže, jako byl Káleb a Jozue, kteří jsou připraveni přijmout věčný život za prosté Boží podmínky poslušnosti. Naše sbory trpí nedostatkem pracovníků. Svět je naším polem. Misionáři jsou potřební ve městech i na vesnicích, které jsou spoutány modloslužbou více než pohané na Východě, kteří nikdy neviděli světlo pravdy. Pravý duch misie se vytratil a opustil sbory, které se tak vznešeně hlásí ke svému povolání. Jejich srdce už nezáří láskou k lidem a touhou přivést je do Kristova ovčince. Není nikdo, kdo by odpověděl na volání, které se ozývá ze všech stran: ‚Přijďte sem... a pomozte nám.‘“ (4T 156)

### Otázky k rozhovoru

1. Jak nám biblická typologie pomáhá lépe porozumět službě Ježíše Krista pro nás?
2. V čem je náš duchovní boj podobný dobytí Kenaanu, a v čem se liší?
3. Uvažujte o konečném naplnění Jozuovy typologie. Jak nám obraz světa bez bolesti, utrpení a smrti dává skutečnou naději v každodenních životních zápasech?
4. Jozue odrážel Boží charakter do té míry, že předznamenal Kristovu službu. Jakými praktickými způsoby můžete Ježíši dovolit, aby ve vás lépe zrcadlil svůj charakter?